

NOTATKA / NOTE

**Nowe stanowisko *Lycaena helle* (DENIS et SCHIFFERMÜLLER 1775)
(Lepidoptera: Lycaenidae) w województwie kujawsko – pomorskim**

A new locality of *Lycaena helle* (DENIS et SCHIFFERMÜLLER 1775) (Lepidoptera: Lycaenidae)
in the Kuyavian-Pomeranian Voivodeship

Michał MIĘSIKOWSKI^{1, 2}, Piotr OLSZEWSKI³, Łukasz FOLCIK⁴

¹ Gobio – Usługi Przyrodnicze Michał MIĘSIKOWSKI, ul. Telimeny 3, 87-100 Toruń, e-mail: m.miesikowski@gobio.pl

² Szkoła Podstawowa nr 35 im. Polskich Olimpijczyków w Toruniu, ul. Krynicka 35, 87-100 Toruń

³ Muzeum Przyrodnicze, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Łódzki, ul. Kilińskiego 101, 90-011 Łódź,
e-mail: piotr.olszewski@biol.uni.lodz.pl

⁴ e-mail: lukaszfolcik@gmail.com

ABSTRACT. A new locality of *Lycaena helle* in the Kuyavian-Pomeranian Voivodeship, Poland, is reported. A single female was observed on 19 July 2022 in Rozwarzyn, in an unmanaged wet meadow containing the larval host plant, *Bistorta officinalis*. Previous records from the voivodeship include a locality in Folsz discovered in 2012 and two further localities in the Barcin area discovered in 2014, as documented in the Natura 2000 Standard Data Forms. The observation from Rozwarzyn supplements the available information on the regional distribution of the species.

KEY WORDS: *Lycaena helle*, Lycaenidae, new locality, Kuyavian-Pomeranian Voivodeship, Poland.

Fauna modraszkwatych (Lycaenidae) liczy w kraju 48 gatunków, spośród których dwa uważa się za wymarłe, a inne dwa za taksony zalatujące (BUSZKO i MASŁOWSKI 2015).

Lycaena helle (DENIS et SCHIFFERMÜLLER 1775) należy do stosunkowo rzadko notowanych gatunków modraszków w Polsce. Występuje głównie na niżu na wschodzie i południu Polski. W mniejszym stopniu notuje się gatunek w innych częściach kraju (CHRZANOWSKI i in. 2013; BUSZKO i MASŁOWSKI 2015).

Brak jest danych literaturowych na temat występowania czerwńczyka fioletka na obszarze województwa kujawsko – pomorskiego (CHRZANOWSKI i in. 2013; BUSZKO i NOWACKI 2017; Mapa Bioróżnorodności (BIOMAP 2024). Jedyne dostępne dane o występowaniu tego gatunku znajdujemy w Standardowych Formularzach Danych dla dwóch obszarów Natura 2000: Ostoja Barcińsko Gąsawska i Łąki Trzęslicowe w Folszu (GDOŚ 2024, 2025) Czerwńczyk ten umieszczony jest na czerwonej liście w kategorii VU (umiarkowanie zagrożone, inaczej narażone) (GŁOWACIŃSKI red. 2002), jest gatunkiem objętym ochroną ścisłą (OBWIESZCZENIE 2022) oraz jest

wpisany do załącznika II i IV Dyrektywy Siedliskowej Unii Europejskiej (DYREKTYWA 1992)

Występuje na podmokłych łąkach w dolinach rzek, a także na skraju torfowisk. Obligatoryjnie siedlisko musi obfitować w roślinę żywicielską, tj. rdest wężownik *Bistorta officinalis* DELARBRE 1800 (SIELEZNIEW i DZIEKAŃSKA 2012). Motyl występuje w dwóch pokoleniach od połowy kwietnia do połowy czerwca oraz do początku czerwca oraz w lipcu i sierpniu (SIELEZNIEW i DZIEKAŃSKA 2010).

Podczas badań entomologicznych stwierdzono czerwńczyka fioletka na nowym stanowisku w województwie kujawsko-pomorskim:

– XU78 Rozwarzyn, N 53.12055500, E 17.58276167, 19 VII 2022, 1♀, obserwowano na nieużytkowanym, wilgotnym zbiorowisku łąkowym o trudnej do ustalenia przynależności fitytosocjologicznej.

Na skutek zaprzestania tradycyjnej ekstensywnej gospodarki zbiorowisko uległo częściowemu zarosnięciu przez ekspansywną trzciną pospolitą *Phragmites australis* CAVANILLES 1840, pojedynczo w płacie występują krzewy wierzby szarej (łozy) *Salix cinerea* LINNAEUS 1753. W niektórych fragmentach,

stanowiących relikty wilgotnych użytków łąkowo-pastwiskowych typowych dla dolin rzecznych, zachowały się gatunki właściwe siedlisku. Wśród nich najliczniej występuje tu bodziszek łąkowy *Geranium pratense* LINNAEUS 1753, bodziszek błotny *G. palustre* LINNAEUS 1753, tojeść pospolita *Lysimachia vulgaris* LINNAEUS 1753 oraz rdest wężownik *Bistorta officinalis*, a także pasternak zwyczajny *Pastinaca*

sativa LINNAEUS 1753 i przytulia północna *Galium boreale* LINNAEUS 1753. Wśród gatunków jedno-liściennych dominują pospolite trawy – wiechlina łąkowa *Poa pratensis* LINNAEUS 1753, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata* LINNAEUS 1753. Powyższe stanowisko znajdowało się pomiędzy rowem melioracyjnym (kanałem), a torami kolejowymi.

Ryc. 1. Obserwowana samica czerwonończyka fioletka Rozwaryn 19 VII 2022 Fot. Michał MIĘSIKOWSKI

Fig. 1. Observed female of the violet copper, Rozwaryn, 19 July 2022. Photo: Michał MIĘSIKOWSKI.

PIŚMIENNICTWO

- Baza Biomap. <http://baza.biomap.pl> (dostęp: 31.01.2024).
- BUSZKO J., MASŁOWSKI J. 2015. Motyle dzienne Polski. Wydawnictwo Koliber, Nowy Sącz. 276 ss.
- BUSZKO J., NOWACKI J. 2017. A Distributional Checklist of the Lepidoptera of Poland. Polish Entomological Monographs, Poznań. 222 ss.
- CHYZANOWSKI A., MAZUR A., KUŹMIŃSKI R., ŁABĘDZKI A. 2013. Biotopy czerwonończyka nieparka (*Lycaena dispar*, Haworth, 1802) i czerwonończyka fioletka (*Lycaena helle*, Denis & Schiffermüller, 1775) (Lycaenidae, Lepidoptera) oraz propozycja postępowania ochronnego na terenach administrowanych przez PGL Lasy Państwowe. Acta Sci. Pol., Silv. Colendar. Rat. Ind. Lignar. 12 (3): 25–36.
- DYREKTYWA Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Dz.U. L 206 z 22.07.1992, s. 7.
- GDOŚ 2024. Natura 2000 – Standardowy Formularz Danych. Ostroja Barcińsko-Gasawska PLH040028. Aktualizacja: 2024-03. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. <https://n2k-ws.gdos.gov.pl/wyszukiwarkaN2k/webresources/pdf/PLH040028> [dostęp: 21.09.2026].
- GDOŚ 2025. Natura 2000 – Standardowy Formularz Danych. Łąki Trzęślicowe w Foluszu PLH040027. Aktualizacja: 2025-01. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. <https://n2k-ws.gdos.gov.pl/wyszukiwarkaN2k/webresources/pdf/PLH040027> [dostęp: 21.09.2026].
- GŁOWAŃSKI Z. [RED] 2002. Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. 74 ss.
- OBWIESZCZENIE Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 października 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Dz.U. 2022 poz. 2380
- SIELEZNIEW M., DZIEKAŃSKA I. 2010. Motyle dzienne. Warszawa. 336 ss.
- SIELEZNIEW M., DZIEKAŃSKA I. 2012. Czerwonończyk fioletek *Lycaena helle*. [W:] MAKOMASKA-JUCHIEWICZ M., BARAN P. (red.): Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. Część II. GIOŚ, Warszawa. 124–141.

Wpłynęło: 30.04.2026

Zaakceptowano: 28.09.2026

Redaktor prowadzący: Dawid MARCZAK